

AV ZPR JIRÁSKOVA HRONOVA

INSPIRACE?

Záměr tohoto ročníku Jiráskova Hronova byl zřetelně založen na mezidruhové inspiraci. Přitom jistě nešlo jen o inspiraci mezi divadelními druhy, neboť tato čistota už dávno v klasickém pojetí - dnes chápaném jako stereotyp oddělující činohru, operetu, hudební divadlo, dětská a loutková představení - většinou neexistuje či se alespoň nepokrytě překrývá, šlo též o inspiraci uvnitř případně vyhraněných či vymezujících se druhů. V nich zřetelně existují různé proudy, kombinace a směry, které je dobré čas od času přehlédnout. Nejen kvůli zmapování pestré škály divadelních aktivit, ale hlavně pro možnou inspiraci.

Ta inspirace nemusí ovšem vždy znamenat to, že jedni „přebírají“ od druhých jejich díla či celostnější výsledky nebo postupy, ona může být případně pomůckou pro upřesnění a dovynezení vlastní cesty. Odtud je vysvětlitelné, proč byl letošní Jiráskův Hronov tak pestrě naplněn různými, často navzájem nesouměřitelnými inscenacemi.

Bez povšimnutí nelze ponechat fakt, že z dvaceti šesti inscenací bylo devět původních textů či libret, psaných pro konkrétní soubor. K tomu musíme připočítat pět volných adaptací, dramatizací a úprav a je to hned polovina produkce. Svědčí o tom, že tvořivost, která čerpá své kořeny už od zrodu textů, nejenže nevymřela, naopak je dokonce pestrá a bohatá. Znamená to ovšem též, že si musíme postupně zvyknout na eventualitu, že tyto texty jsou často obtížně přenositelné do jiných souborů a jiných souvislostí.

Okruh hotových tzv. klasických textů a klasicky pojatých představení - včetně a včele s Tvrdohlavou ženou, Medvědem a Posledním létem - obsahuje dále jak Moliéra, Shakespeara i Lorcu a Taboriho. Tento okruh je sám o sobě velmi pestrý. V části těchto titulů se do popředí často dostávají problémy a inspirace v práci herecké. U jiných zas míra a oprávněnost interpretace. A to jak při respektování textu, tak při razantních úpravách. V těchto případech jsou problémy automaticky větší - ovšem i inspirace - protože samy obsahují (sic!) tvrzení a tím provokují vyhraněná stanoviska. Stačí si připomenout Play Macbeth, Lorca, Kometa, Tabori a hned se vynoří škála sugestivních otázek, polemických soudů i obdivu.

Scénáře a libreta pro jednotlivé soubory nebo projekty značí, že tato oblast divadla dávno dobře ví, že neexistuje pouze realistický „klasický“ tvar dramatu. Že mnohokrát výhodně koláží, montáží, asociativní kompozicí otevírá se prostor pro realizaci fantazie inscenátorů. Tady se vždy velmi záhy objeví otázka otevřenosti, složitosti, prosté možnosti a míry komunikace s divákem. Slovenská představení to doložila z obou stran.

Ke skupině původních textů pro připravované a posléze realizované inscenace je možno s velkým potěšením přidat i dvě představení pro děti, kde nejenže došlo k viditelnému spojení metafory, fantazie a hravosti - a ovšem i srozumitelnosti pro děti - ale došlo též k zárazu jevištní tvorby. Cikánské princezny a Povídání o Pejskovi a Kočičce.

Tato část divadelních aktivit je - jak vidno z přehledky - stejně pestrá jako divadlo samo. Vedle snahy po dokonalé reprodukci již nalezených postupů a řešení se stále více uplatňuje právo a prostor pro samostatnou - možná komunikativně omezenější, ale v mnohých složkách zcela původní - tvorbu. A to buď prostředky, které vyplývají ze smělých či neobvyklých interpretací již hotových textů nebo z těch, co jsou psány a zrozeny pro ten který zcela konkrétní projekt.

Na letošním Jiráskově Hronově byla prokazatelná a doložitelná i snaha oslovovat děti i mládež a hledat formy a podoby pro rodinná představení. To dokládá, že generační štafeta je vědomě předávána dál. Navíc je potěšitelné, že právě mezi těmito představeními byla ta, která patřila k vrcholným zážitkům celé přehlídky.

A ještě něco navíc: Uplatnění a výsledky práce tříd dramatické výchovy jsou víc než jen nadějným příslibem. Jsou už prokazatelným faktem. Pomáhají systematicky rozšiřovat, rozvíjet a obohacovat spektrum, jímž děti vnímají svět a samy ho aktivně reflektují. Někteří už i zobrazují.

Nyní je bezpochyby čas na klidnou analýzu celé přehlídky, na zahájení úvah, směřujících k formování podoby a náplně dalšího eventuálně dalších ročníků této tradiční přehlídky. Že je v této oblasti divadla z čeho vybírat, je zřejmé. Chtělo by to jen ten správný nápad - jako na divadle. Bohužel, je to to nejtěžší. Ale i nejkrásnější, když se Nápad povede.

Miloslav Klíma

„Co děláte?“ zeptal se kdosi pana Keunera, „když máte někoho rád?“
„Vytvořím si o něm obraz,“ řekl pan Keuner, „a snažím se, aby se mu podobal.“

„Kdo? Ten obraz?“
„Ne,“ řekl pan Keuner, „ten člověk.“
Brecht

Existuje mnoho způsobů, jak se nezbláznit

Už je tady ten okamžik, kterého se většina z nás bála vlastně od první chvíle 65. Jiráskova Hronova. Poslední představení skončila, poslední semináře jakbysmet, hospodští se vzpomínají na nájedzu ochotnických Avarů a opona Jiráskova divadla je pro hronovskou přehlídku zase na rok zatažena.

Není mnoho způsobů, jak vydržet od jednoho Hronova k druhému. Člověk, který má s odjezdy a návraty ke kamennému panu Jiráskovi již své zkušenosti, si však rozhodně najde způsob, jak ten šíleně dlouhý rok vydržet. Těchto způsobů existuje několik. Mohou se objíždět všechny přehlídky, co jich v republice je (Rakovnická Popelka, Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou, Femad, Chrudim, Třebíč atd.). Člověk tak potkává lidi, po kterých se mu stýská častěji, a touha po ztracené hronovské atmosféře není tak velká. Další způsob spočívá v neutuchající divadelnické práci, která dá zapomenout na skvělou obsluhu v „Čechu“. Jak jsem již řekl způsobů je víc a je skvělé, že si je musíme vymýšlet. Odjždět s pocitem, že je škoda, že to končí, že se zase musí rok počkat, že to nemůžeme vydržet, že se z toho zblázníme, je skvělé.

Ale stejně je na nic, že to končí!

Hlb a panT

P. S. Poděkování patří všem těm bez nichž by se taková přehlídka nemohla uskutečnit. Všem sponzorům, odborným pracovníkům všech profesí a institucí, spolupracovníkům i dodavatelům, ale především celému domácímu souboru i městu Hronovu jako takovému. Děkujeme.

Jaroslav Kodeš

Vydává organizační štáb

65. Jiráskova Hronova

Šéfredaktor: Jaroslav Kodeš

Redaktoři: Pavel Tajčovský, Jan Švácha

Fotograf: Jiří Chlum

Technický redaktor: M. Zhibo

Tisknou: Grafické závody Hronov, s. r. o.

Cena: 3 Kč

